

Recenzja książki Lecha Gąsiorkiewicza – Finanse zakładów ubezpieczeń majątkowych. Teoria i praktyka.

C.H. Beck, Warszawa 2009, stron 299

Na rynku publikacji z zakresu ubezpieczeń pojawiła się nowa cenna pozycja poświęcona finansom zakładów ubezpieczeń. Autor publikacji, dr inż. Lech Gąsiorkiewicz – adiunkt Wydziału Zarządzania Politechniki Warszawskiej, od wielu lat zajmuje się problematyką finansów zakładów ubezpieczeń. W roku 1999 był współautorem publikacji w tym zakresie (J. Monkiewicz, L. Gąsiorkiewicz, B. Hadyniak – *Zarządzanie finansami ubezpieczeń*, Poltext, Warszawa 1999 r.). W kolejnych latach opracowania z zakresu tej problematyki znalazły się w szeregu publikacjach (m.in. *Podstawy ubezpieczeń. Tom 1 – mechanizmy i funkcje*. Praca zbiorowa pod red. J. Monkiewicza. Poltext. Warszawa 2000 r., *Ubezpieczenia w Unii Europejskiej*. Praca zbiorowa pod red. J. Monkiewicza. Poltext. Warszawa 2002 r., *Podstawy ubezpieczeń. Tom 3 – przedsiębiorstwo*. Praca zbiorowa pod red. J. Monkiewicza. Poltext. Warszawa 2003 r.). Autor książki w latach 2003-2007 swoje doświadczenie naukowo-dydaktyczne wzbogacił doświadczeniem praktycznym, pełniąc funkcję wiceprezesa ds. finansowych jednego z zakładów ubezpieczeń.

Wybór tematyki prezentowanej książki należy uznać za w pełni uzasadniony, gdyż zagadnienia związane z finansami zakładów ubezpieczeń dotyczące przede wszystkim bezpieczeństwa finansowego, a więc podstawowych zasad wypłacalności i płynności zakładów ubezpieczeń, umożliwiają zachowanie ekonomicznych gwarancji nadrzędnej zasady realności ochrony ubezpieczeniowej. Celem, jaki postawił sobie autor książki, było przedstawienie podstawowej wiedzy z tego zakresu z punktu widzenia jej przydatności w procesie podejmowania decyzji wpływających na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń. Omawiając poszczególne zagadnienia teoretyczne, autor ilustruje je praktycznymi przykładami pochodzącymi z wybranego zakładu ubezpieczeń, co znacznie wzbogaca wartość książki.

Przechodząc do szczegółowej oceny książki należy odnotować, że składa się ona ze wstępu, jedenastu rozdziałów, bibliografii oraz indeksu rzeczowego. Książka jest spójna, a jej układ logiczny. Wstęp do książki spełnia swoje zadania. Autor jasno i jednoznacznie sformułował cel opracowania książki, jej zawartość merytoryczną oraz adresatów książki. W rozdziale 1 autor zestawił podstawowe definicje dotyczące finansów zakładów ubezpieczeń. Pozwala to czytelnikowi na lepsze zrozumienie omawianej w książce problematyki. Rozdział 2 zawiera omówienie procesów realizowanych w zakładach ubezpieczeń, co umożliwi mniej zorientowanemu czytelnikowi, zrozumienie funkcjonowania podmiotów gospodarczych, jakimi są zakłady ubezpieczeń. Autor zaprezentował mapę procesów realizowanych w zakładach ubezpieczeń dzieląc je na procesy podstawowe, pomocnicze i zarządcze. Następnie przedstawił strukturę poszczególnych procesów dzieląc je na podprocesy oraz przykładowe czynności realizowane w ramach podprocesów. Kolejny rozdział poświęcony jest zdefiniowaniu istoty zarządzania finansami zakładów ubezpieczeń. Po zdefiniowaniu specyfiki działalności ubezpieczeniowej autor w zwięzły sposób omawia zagadnienie finansów zakładów ubezpieczeń i zarządzanie nimi. Pierwsze trzy rozdziały mają charakter wstępny i są wprowadzeniem do głównej problematyki stanowiącej treść książki. Problematykę tę autor rozpoczyna od omówienia sprawozdawczości finansowej zakładów ubezpieczeń. Wychodząc od regulacji prawnych gospodarki finansowej zakładów ubezpieczeń, przedstawił zawartość sprawozdania finansowego zakładów ubezpieczeń oraz omówił jego podstawowe składowe (bilans, techniczny rachunek ubezpieczeń, ogólny rachunek zysków i strat oraz rachunek przepływów pieniężnych). Omawiając poszczególne elementy sprawozdania finansowego zilustrował je na przykładzie jednego z zakładów ubezpieczeń oraz zaprezentował sposób ich praktycznej analizy. W rozdziale 5 autor w interesujący sposób zaprezentował zagadnienia związane z wpływem zawarcia umowy ubezpieczenia na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń. Przeanalizował w nim kolejne operacje związane ze składką ubezpieczeniową, które realizowane są w zakładach ubezpieczeń od momentu zawarcia umowy ubezpieczenia. Zaprezentował w jaki sposób: płatność jednorazowa, płatność ratałna, naliczenie rezerwy składki, naliczenie prowizji pośrednika, naliczenie aktywowanych kosztów akwizycji, naliczenie reasekuracji, naliczenie rezerwy składki na udziale reasekuratora, naliczenie prowizji reasekuracyjnych, rozliczenie prowizji reasekuracyjnych w czasie, zmiany w aktywach po zaksięgowaniu płatności klienta, przeksięgowanie prowizji należnej pośrednikowi, przeksięgowanie udziału reasekuratorów w składce, przeksięgowanie prowizji reasekuracyjnej, wypłata prowizji pośrednika oraz płatności reasekuracyjne, zmieniają poszczególne składowe sprawozdania finansowego wpływając na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń. Podobny układ ma rozdział 6 dotyczący wpływu kolejnych operacji związanych z wypłatą odszkodowania na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń. Autor omówił w nim w jaki sposób: naliczenie rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, naliczenie udziału reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, wypłata odszkodowania, naliczenie udziału reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych, rozwiązanie rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale reasekuratora, wpłata

należności przez reasekuratora, również zmieniają poszczególne składowe sprawozdania finansowego wpływając na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń. Takie przedstawienie problematyki będącej treścią obu rozdziałów jest ujęciem nowatorskim mającym wysokie walory dydaktyczne. Następnym rozdział poświęcony jest niezwykle ważnej problematyce wypłacalności zakładów ubezpieczeń, istotnej zarówno dla zakładów ubezpieczeń, jak też ich klientów. W rozdziale tym autor przedstawił przyczyny niewypłacalności zakładów ubezpieczeń, omówił systemy i instrumenty kontroli wypłacalności zakładów ubezpieczeń, jak też – wybiegając ku przyszłości – przedstawił nową koncepcję w zakresie wypłacalności zakładów ubezpieczeń, tzn. Solvency II, która od 2012 roku będzie obowiązkowa dla wszystkich zakładów ubezpieczeń działających na obszarze Unii Europejskiej. Rozdział zamyka analiza wypłacalności przykładowego zakładu ubezpieczeń, którego sprawozdanie finansowe zamieszczono w rozdziale 4. Rozdział 8 zawiera omówienie działalności inwestycyjnej zakładów ubezpieczeń. Autor przedstawił w nim pojęcie i rodzaje inwestycji, cele działalności inwestycyjnej, otoczenie prawne działalności inwestycyjnej, instrumenty rynku finansowego oraz ich analizę SWOT, możliwości i ograniczenia działalności inwestycyjnej zakładów ubezpieczeń, rodzaje portfeli inwestycyjnych oraz wpływ działalności inwestycyjnej na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń. Rozdział ten, podobnie jak poprzedni, kończy analiza działalności lokacyjnej wybranego zakładu ubezpieczeń. Kolejny rozdział zawiera omówienie problematyki rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Autor przedstawił w nim pojęcie rezerwy techniczno-ubezpieczeniowych, omówił poszczególne rodzaje rezerw zakładów ubezpieczeń, zaprezentował wpływ rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń oraz dokonał analizy poziomu rezerw wybranego zakładu ubezpieczeń. Podobną konstrukcję ma rozdział 10, w którym autor zawarł omówienie reasekuracji w zakładach ubezpieczeń. Po przedstawieniu celu i funkcji reasekuracji zaprezentował w nim rodzaje reasekuracji ze względu na formę zobowiązań zakładów ubezpieczeń oraz ze względu na podział ryzyka, omówił wpływ reasekuracji na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń oraz dokonał oceny poziomu reasekuracji analizowanego zakładu ubezpieczeń. W ostatnim 11 rozdziale autor w zwięzły sposób zasygnalizował problematykę ryzyka w działalności zakładów ubezpieczeń, która to problematyka nabierze szczególnego znaczenia po wprowadzeniu Solvency II.

Takie ujęcie materiału zawartego w książce uważam za bardzo oryginalne i nie mające odpowiednika w innych pozycjach zwartych, dotyczących problematyki gospodarki finansowej zakładów ubezpieczeń. Recenzowana książka nosi charakter podręcznikowy i posiada wysokie walory dydaktyczne. Omawianą problematykę Autor przedstawił w sposób „inżynierski” (wszak jest też inżynierem) prezentując liczne przykłady, tablice i wykresy. Może ona spełniać rolę podręcznika do przedmiotu Finanse Ubezpieczeń, może stanowić uzupełniający podręcznik do przedmiotu Ubezpieczenia dla studentów uczelni ekonomicznych oraz kierunków studiów takich jak Finanse i Rachunkowość oraz Zarządzanie, jak też stanowić materiał źródłowy dla piszących prace dyplomowe licencjackie, magisterskie oraz podyplomowe z zakresu funkcjonowania za-

kładów ubezpieczeń. Książka może być wykorzystywana przez pracowników zakładów ubezpieczeń, którzy chcą uzupełnić i uporządkować swoją wiedzę w tej ważnej dziedzinie oraz przez kadrę sprawującą funkcje menedżerskie w zakładach ubezpieczeń.

Recenzowana praca została wydana bardzo starannie, zawiera spis źródeł bibliograficznych oraz indeks. Jest to oczywiście zasługa zacnego wydawnictwa C.H.Beck, które od wielu już lat prezentuje prace z zakresu problematyki ubezpieczeniowej.

Recenzent: prof. dr hab. Jerzy Handschke.